

Ketju-reaktio

Ketjureaktio-podcastin tekstivastine, Jakso 5: Puuseppää aina tarvitaan – vai tarvitaanko?

E = EEVA GRÖNSTRAND, TOIMITTAJA
S = SUVI ONTTO-PANULA, SEINÄJOEN ME ITSE -RYHMÄN PUHEENJOHTAJA

E: Tämä on Kehitysvammaliiton Ketju-lehden podcast nimeltään Ketjureaktio. Juttelemme niitä näitä mukavia kehitysvammaisuuden liittyen. Tällä kertaa minulla on vieraanani suoraan Seinäjoelta Suvi Ontto-Panula, tervetuloa.

S: Kiitos.

E: Sinut on kuulemma valittu kaksi päivää sitten Me Itse ry:n puheenjohtajaksi, siis Seinäjoen osaston. Miltäs nyt tuntuu?

S: Hyvältä.

E: Tuliko tämä valinta sinulle yllätyksenä vai...?

S: Ei tullut yllätyksenä, mutta on sydämen asia.

E: Okei. Niin sähän olet Kauhajoelta syntyisin, vai kuinka?

S: Kyllä.

E: Ja muutit sitten Seinäjoelle tässä milloin?

S: Vuosi sitten.

E: Okei. Miksi muutit?

S: Paremmat mahdollisuudet työllistymiseen.

E: Sä kerroit olevas koulutukseltas puuseppä, vai kuinka?

S: Kyllä.

E: Puuseppää aina tarvitaan, mutta tarvitaanko sinun palveluksiasi?

S: Ilmeisesti ei.

E: Mikä on tilanne siellä kehitysvammaisten työllistymisen suhteen Seinäjoella siis?

S: Muutama on töissä muualla kun toimintakeskuksissa ja koko ajan yritetään enemmän porukkaa kyllä töihin.

E: Minkälaisia käytännön toimia tän asian eteen on tehty?

S: Meille tulee työhönvalmentaja.

E: Siis on tulossa vasta, että teillä ei siis vielä ole työhönvalmentajaa siellä?

S: On siellä joitain, jotka ettii töitä.

E: Joo, tähän on ilmeisesti aika uus juttu Seinäjoella, että ei oo aikasemmin ollut työhönvalmentajia siellä laisinkaan?

S: Ei varmaankaan.

E: Joo. No onko siellä syntynyt minkäänlaisia tuloksia, tiedätkö, että kukaan kehitysvammainen ihminen Seinäjoella olisi päässyt ihan palkkatöihin?

S: Muutama kaveri on palkkatöissä.

E: Minkälaisissa tehtävissä?

S: Kaupassa töissä.

E: Joo, okei. Ja loput on sitten ilmeisesti toimintakeskuksissa vai?

S: Melkein joo.

E: Siis sä olit siellä Kauhajoellakin Me Itse ry:n puheenjohtaja vai kuinka?

S: Joo.

E: Mikäs siellä Kauhajoella oli tilanne?

S: Siellä oli vähemmän töissä.

E: Vielä vähemmän kuin ne muutama, jotka on Seinäjoella?

S: Joo.

E: No se on jo aika vähän sitten. Mitä Me Itse ry:n ihmiset ovat mieltä?

S: Haluaisivat töihin, koska osaavat tehdä kyllä ja kokevat sen niin että haluaa tehdä niin kuin muutkin.

E: Joo. Ilmeisesti kaikilla on ammatilliset tukiinnot, jotka on sen ikäisiä?

S: Kyllä.

E: Se on varmaan aika turhauttavaa opiskella ja sitten ei kuitenkaan pääse töihin.

S: Kyllä siinä piti miettiä mitä tekee sen jälkeen kun valmistuu.

E: Mikähän se mahtaa olla Seinäjoella ylipäätään työllistymistilanne, jos ajatellaan ihan

kaikkia ihmisiä niin että onko siellä työttömiä paljon ihan yleensäkin ottaen?

S: On siellä työttömiä jonkin verran, mutta en täysin tiedä lukuja.

E: Varmaan siellä on myöskin työnantajien asenteissa jonkin verran parannettavaa, että olette te Me Itse ry:ssä jollain tapaa esimerkiksi tähän asiaan puuttuneet?

S: Ei olla ainakaan vielä, mutta se on ensimmäinen asia, mihin tartun kyllä, koska siihenhän on saatavilla kaikkia tukia työnantajillekin, että voi palkata kehitysvammaisen töihin.

E: Minkälaisia tukia?

S: Ainakin TE-toimistolla on jotain palkkatukea ja muuta.

E: Minkälaisia toimia te ootte suunnitellut sitten toteuttavanne, että tää asia tulis laajempaan tietoisuuteen, että voisi palkata myöskin kehitysvammaisia ihmisiä?

S: Jokin tapahtuma, missä olisi yrittäjiä ainakin mukana ja sitten kehitysvammaisia mukana.

E: Puhutaanko tästä asiasta yleisesti, että tuoko esimerkiksi ohjaajat vaikka toimintakeskuksissa esiin tällaisia mahdollisuuksia, koska kaikki kehitysvammaiset ihmisethän ei välttämättä erota, mikä ero on työtoiminnalla ja palkkatyöllä?

S: Osa ohjaajista tuo esiin ja osa ei välttämättä tuo niin hyvin esiin.

E: Toisaalta sehän on semmoinen aika tavalla yksilöllinen kysymys, että toiset ei välttämättä halua omista henkilökohtaisista syistä mennä palkkatöihin, että se on aika vaikea palapeli koota tällainen asia. Mitä muuta teillä on siellä Me Itse ry:ssä agendalla tällä hetkellä, mitä asioita ajatte siellä?

S: No asenteita muutenkin paremmaksi.

E: Millä tavoin te toimitte tän asian eteen?

S: No ainakin vammaisten viikolla meillä on tulossa semmoinen tapahtuma.

E: Mitä siellä tapahtuu?

S: Kaikkea, siellä on ilmeisesti joku taikurikin ja jotain.

E: Kuinka usein te kokoontutte siellä Me Itse ry:ssä?

S: Kerran kuukaudessa suurin piirtein.

E: Onko siellä suuri joukko aktiivisia ihmisiä vai?

S: On siellä muutama aktiivinen ja koko ajan tulee lisää porukkaa, hakee lisää mukaan.

E: Entäs tällainen valtakunnallinen toiminta sitten?

S: Valtakunnallisessa on ainakin - nyt mä en kyllä täysin enää tiedä, mutta on ollu ainakin yli 30 eri ryhmää, mutta Etelä-Pohjanmaalta ei ole kuin kaksi.

E: Jos sulla olis tällainen yksinvaltiaan päätäntävalta, niin millä tavoin sinä järjestäisit kehitysvammaisten ihmisten elämän ja asiat?

S: Ainakin kuulumalla tällä hetkellä vammaisneuvostoon Seinäjoella puheenjohtajana sieläkin.

E: Mikä sinusta on sellainen merkittävin epäkohta, joka pitäis korjata kehitysvammaisten ihmisten elämässä?

S: Asenteet ja sellanen kiusaaminen.

E: Kiusaaminen? Oletko itse kohdannut kiusaamista vai?

S: Olen todella pahasti.

E: Minkälaisissa tilanteissa?

S: Ala-asteelta tähän päivään saakka ja kyllä se edelleenkin jatkuu jollain tapaa.

E: Sepäs on ikävä kuulla. Ketkä sua on kiusanneet ja minkälaisissa tilanteissa?

S: Samanikäiset nuoret tai vanhemmatkin ihmiset, mutta se oli myös yksi syy muuttoa Kauhajoelta pois.

E: Ahaa, no se on kyllä ikävää. Puututtiinko siihen asiaan millään tavoin siellä Kauhajoella?

S: Eipä juuri.

E: Harmin paikka, mutta onko asiat nyt paremmin siellä Seinäjoella?

S: On. Seinäjoella mä oon ite puuttunu muutamaan kiusaamistapaukseen ja se loppu siihen.

E: Niin, sehän vaatii nimenomaan sitä puuttumista. Se, että katsotaan vaan sivusta, niin se mahdollistaa sen jatkumisen. No mitä hyvää sun elämässä on?

S: No vammaisneuvosto ja Me Itse ja sitten kun pääsin Me Itsessä johtoryhmään uudelleen.

E: Niin sähän olit puheenjohtaja myöskin siellä Kauhajoella vai kuinka?

S: Joo.

E: Kannattaisko toi kiusaamisasia nostaa ihan tärkeimmäksi asiaksi Me Itsen toiminnassa?

S: No mä teen livejä Facebookiin, mä oon Me Itsellä töissä. Teen livejä Facebookiin tiistaisin. Tosin seuraava mun live tulee maanantaina, koska tiistaina mulla on vähän menoä, mutta teen sen maanantaina ja se on itse asiassa kiusaamisesta.

E: Minkälaisia nää live-lähetykset on?

S: No mä puhun niissä ajankohtaisista asioista, mitkä kiinnostaa kehitysvammaisia ja niissä on ollut todella tärkeä vastaanotto kyllä.

E: Oot saanu ilmeisesti hyvää palautetta vai?

S: Todella hyvää palautetta. Nytkin siellä oli viimeksi 112 kommenttia ja vaikka kuinka paljon jakoja.

E: Oho, sehän kuulostaa hienolta. Onko siellä ihan laaja kenttä kaikenlaisia ihmisiä kommentoimassa?

S: Kyllä.

E: Minkälaisia kommentteja sieltä on esimerkiksi tullut?

S: No omasta elämästä on tullu aika paljon, jos on aiheena kiusaaminen tai asenteet tai muuta, niin ne kertoo omia kokemuksia. Ja sitten se vertaistuki on ollu siinä todella tärkeää myös.

E: Miltä susta tuntuu, että onko tää kenties vaikuttanu sillä tavalla kiusaamista vähentävästi tää sun toiminta?

S: On voinu kyllä vähentääkin.

E: Niin sehän ei koske pelkästään kehitysvammasia ihmisiä tuo kiusaaminen, vaan se on hyvin laaja ilmiö kaiken kaikkiaan yhteiskunnassa, että siihen täytyisi kyllä puuttua hyvin paljon rankemmalla kädellä mitä nyt tällä hetkellä puututaan. Mitä sä ehdottasit, mitä sille asialle vois tehdä?

S: No ite olisin kyllä valmis menemään puhumaan kouluihin ja melkein mihinkä vain.

E: Hyvä idea. Eli kutsuja odotellessa vai kuinka?

S: Kyllä.

E: Mitä muita tämän työllistymiskysymyksen ja kiusaamisen lisäksi, mitä muita tärkeitä asioita nostaisit esiin sellaisia parannettavia asioita kehitysvammaisten ihmisten elämässä?

S: Asuminen.

E: Millä tolalla se on Seinäjoella?

S: Siellä on hyviä asuntoloita ja sitten on myös sellasia, joista on tullut paljon valitusta vammaisneuvostoonkin.

E: Minkälaista on hyvä asuminen sinun mielestäs?

S: Tasa-arvoista ja että kunnioitetaan oikeesti ihmistä, joka asuu siinä.

E: Onko teillä siis sillä tavalla järjestetty asuminen parhaimmillaan, että erityistä tukea tarvitseva ihminen asuu ihan tavallisen asuntokannan keskellä vaikkapa itsenäisesti jossakin kerrostalossa?

S: On sitäkin. Muun muassa ittellä on oma, komea kämppä.

E: Okei, minkälainen se on?

S: Kerrostalo, onkohan se isompi kaksio.

E: Tunnetko naapureita?

S: Joo, tunnen muutaman siitä.

E: Moikkaillette toisianne ja?

S: Kyllä. Joka aamu kun nähdään, niin moikataan.

E: Ja ilmeisesti siellä on tämmöstä asuntolatyypistä asumista myöskin?

S: On myös, niistä mulla ei hirveästi ole itsellä Seinäjoelta kokemusta niistä asuntolatyypistä, mutta Kauhajoella olin kyllä asuntolatyypisessä.

E: No mitä mieltä olit sellasesta asumisesta?

S: Se on joillekin hyvä, mutta mun juttu se ei ollut.

E: Mitä muuta haluaisit nostaa esiin kun ajatellaan kehitysvammaisten ihmisten hyvinvointia ja onnellista elämää?

S: Se, että on samat oikeudet kuin muillakin perustaa perhe, jos haluaa ja jos ne kokee sen oikeaksi ja hyväksi ja mennä naimisiin niin kuin muutkin.

E: Eli kaikki samat elämisen edellytykset kuin kenellä hyvänsä ihmisellä.

S: Kyllä.

E: Sitä kohti mennään.

E: Tämä oli Kehitysvammaliiton podcast nimeltään Ketjureaktio. Kiitos kun olit mukana ja ollaan taas pian äänessä. •